

N:o 43.

Ank. till Riksd. kansli den 1 april 1897, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om tillägg till 16 och 60 §§ i sjölagen.

16 och 60 §§ i sjölagen äro af följande lydelse:

»16 §. Redovisning skall afgifvas å sammanträde, dertill redarne kallats på sätt 12 § bestämmer, och skola vid sammanträdet räkenskaperna till granskning framläggas.

Vill redare klandra redovisning, göre det genom stämning inom sex månader efter det redovisningen afgafs; försittes den tid, hafve redare sin rätt till klander förlorat.»

»60 §. När fartyget efter slutad resa ankommit till hemorten, så ock eljest när redaren det äskar, skall befälhafvaren afgifva redovisning. Vill redaren klandra redovisning, göre det genom stämning inom sex månader efter det han mottog densamma; försittes den tid, hafve redaren sin rätt till klander förlorat.

I redovisning skall befälhafvaren föra redaren till godo all särskild godtgörelse, som han erhållit af befraktare, lastegare, leverantörer eller andra, med hvilka han i sin egenskap af befälhafvare haft att skaffa, der han icke fått redarens uttryckliga medgifvande att den behålla.»

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, n:o 18, hemställer herr *Brodin*, att följande tillägg införas i gällande sjölag, nemligen:

Bih. till Riksd. Prot. 1897. 7 Saml. 29 Häft.

under § 16:

Hufvudredare vare skyldig med ed inför domstol betyga riktigheten af aflemnade räkenskaper, då redare, egande minst en tredjedel i fartyget, sådant påyrka;

under § 60:

Befälhafvaren vare skyldig, när redaren det yrkar, med ed inför domstol betyga riktigheten af aflemnade räkenskaper.

Motionären anhåller tillika, att, för den händelse lagutskottet ej skulle anse sig kunna tillstyrka motionen oförändrad, utskottet ville göra de förändringar, som finnas erforderliga för att motionens syfte måtte kunna vinnas.

Till stöd för sin motion anför herr Brodin:

»I äldre sjölagen var föreskrifvet, att skeppare var skyldig med ed bekräfta riktigheten af sina aflemnade räkningar.

I sjölagsupplagorna af 1864 och 1891 hade denna bestämmelse borttagits, och hade detta förhållande antagligen bidragit till att det förekomme, det befälhafvare i strid med § 60 i gällande sjölag för egen räkning behölle returkommissioner, som skulle godtgöras rederiet.

Likaledes finnes exempel på, att hufvudredare på liknande sätt tillgodosett sig på medredares bekostnad och det till ganska betydliga belopp. Dylika handlingar blefve i regeln ostraffade, då det vore omöjligt att anskaffa den juridiska bevisningen, oaktadt det mången gång vore påtagligt, att sådana oegentligheter blifvit begångna.

Dylika missförhållanden skulle antagligen kunna inskränkas till ett minimum, om sjölagen föreskrefve, att såväl befälhafvare som hufvudredare vore skyldiga att, om så påyrkades, med ed betyga riktigheten af de lemnade räkenskaperna. Medvetandet om skyldigheten att, om så ifrågasattes, med ed intyga riktigheten af de lemnade räkenskaperna och fruktan för det straff och den vanära, som medföljde mened, skulle förmodligen vara tillräckligt afskräckande, för att dylika handlingar vidare skulle förekomma.»

Motionären har, enligt utskottets mening, i väsentlig mån öfverskattat de fördelar, som af ett bifall till motionen kunde vara att förvänta. Derest nemligen en befälhafvare eller hufvudredare vore så oredlig och brottslig, som måste förutsättas för uppkomsten af de utaf motionären omnämnda missförhållandena, lärer han åtminstone ej ofta af den ifrågasatta edsbestämmelsen låta afskräcka sig från utförande af den brottsliga gerningen. Ej heller torde, för den händelse befälhafvaren eller hufvudredaren verkligen låtit komma sig till last svikligt förfarande vid handhafvande af rederiets angelägenheter, eden i fråga kunna antagas annat än undantagsvis framtvinga erkännande härom.

Ett bifall till motionärens förslag skulle också i sina konsekvenser leda till användande af ed äfven i andra fall, då förvaltare af annans medel eller angelägenheter hade att härför afgifva redovisning.

Den moderna rättsutvecklingen visar dock en tydlig tendens att verka inskränkande såväl å de fall, för hvilka ed tillåtes, som ock med afseende å de särskilda förutsättningarne för eds afläggande. Att utsträcka edsinstitutets användning bör därför ej utan tvingande skäl komma i fråga, och enligt utskottets mening äro sådana ej för handen i de af motionären påpekade förhållanden.

Med stöd af det anförda hemställer alltså utskottet,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 april 1897.

På laguskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.